

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HEIYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Átadták a diszpolgári oklevelet Tisza István gróf miniszterelnöknek

Az ország három tekintélyes, nagy városának, Debrecen, Szatmár és Arad küldöttsége, polgárságának képviselői jelentek meg Magyarország miniszterelnöke előtt, hogy diszpolgárrá választásának dokumentumait a ragaszkodás, a szeretet és a tisztelet minden jeleinek kíséretében átadják. — Örömmel színes, meleg hangulata töltötte be ma délben a munkapárti körhelyiség nagy termét, ahol a diszpolgári oklevél átadása történt. Abban az ünnepelésben, amellyel a három küldöttség körülvette Tisza István grófot, az egész ország hangulata nyilatkozott meg. Ismeretesek a vármegyék, a törvényhatóságok állásfoglalásai Tisza István gróf mellett, méltán lehet állítani, hogy a debreceniek, az aradiak, a szatmáriak lelkesedésében és szeretetében a többi törvényhatóság és város lelkesedése és szeretete befoglaltatott.

Tisza István gróf meghatottan fogadta az ünnepelést, a szeretet jeleit s köszönetében hálásan emlékezett meg arról. Őszinte, puritán lelke nyilatkozott meg válaszában s kifejezést adott ama fölfogásának, amely őt a városok fejlődése kérdésében vezeti. — A banketen mondott fölköszöntőjében az aktuális politikai kérdésekre is kitért s itt kerülés nélkül, az ő egyenességével mutatott rá az ellenzéki politika ártalmas voltára, majd ama káros baklövésekre, amelyeket egyes fiatal pártvezérek, mint Károlyi Mihály gróf tudatlanságból követnek el.

A diszpolgárra átnyújtása, a fogadtatás általában az egész fényes ünnepség a leg-tökéletesebb harmoniát mutatta és bizonyította Tisza István gróf és az ország népe között s a helyeslés, az éljenek, a taps igazolták az ő nagy törekvéseit, politikájának igazságát, helyességét.

A gyönyörű, melegséggel telt ünnepségről kiküldött tudósítónk a következő részletes jelentésben számol be:

A diszpolgári oklevelek átadása.

A nemzeti munkapárti körhelyiségében fél egy órakor kezdett gyülekezni a három város, Arad, Debrecen és Szatmár küldöttsége impozáns nagy számban, száznál is több küldött volt jelen, akik közül a legnagyobb számban — hetvenen — a debreceniek jelentek meg. Az ünnepelők hatalmas tömege külső benyomásban is emelte az ünnepélyes alkalom hatását.

A debreceni küldöttségben ott voltak: Domahidy Elemér főispán, Kovács József polgármester, Baltazár Dezső dr. püspök, Degeföld József gróf egyházkerületi főgondnok, Szávay Gyula, Komlóssy Dezső és Szi-

lágyi Imre pártelnökök, Márk Endre, Kenézy Gyula dr. és Lestyán Adorján udvari tanácsosok, Kulin Imre törvényszéki elnök, Uhlarik Béla államvasuti üzletvezető, Rostás István főkapitány, Szent-Királyi Tivadar kereskedelmi- és iparkamarai elnök, Magoss György dr. városi főügyész, Szabó Kálmán, Vargha Elemér, K. Tóth Mihály dr., Medgyaszay Miklós városi tanácsnokok, Roncsik Lajos árvaszéki elnök, Poroszlay László, Balkányi Miklós dr., Fráter Imre dr., Géresi Kálmán tankerületi főigazgató, Szotyori-Nagy Kálmán dr., Kun Béla dr. főiskolai rektor, Forray Ernő, Tóth Lajos dr., Kernhofer József kir. tanácsos, Aczél Géza városi főmérnök, Molnár Antal, Lőkoviits Márton dr., Toepler Ottó, Debreceni Jenő, Fürst Ödön, Balkányi Ede dr., Dávidházy Kálmán, Debreczeni Lajos, Hoffmann Sándor, Rosinger Lajos, Kardos Béla, Freund Jenő dr., Geréby Pál, May Andor, Rásó István főispáni titkár, Kölcsey Sándor dr., Fleischmann Mór, Tóth István, Békés Lajos, Biczó Gyula, Bárdos Géza, Greiner Mihály, Petzkó Ernő dr., Lőkoviits Artur, Vecsey Zoltán, Rásó Sándor dr., Vásáry István dr. Horváth János, Hegedűs Loránt dr., Publig Ernő, Békés Gyula, Ungváry József, Szentesi János, Gyarmathy István, Sipos Ferenc, Polgári József, Józsa Vince, Gál Ferenc, Szilcz Ferenc, Mezey Béla, Benkő Lajos dr.

A debreceni küldöttséghez csatlakozott s abban vett részt Némethy Károly dr. belügyi államtitkár is, akit a terembe léptekor éljenzéssel fogadtak.

Pontban egy órakor lépett be a terembe Tisza István gróf miniszterelnök. Percekig tartott a taps, zúgott az éljenzés, amely megremegtette a nagy terem ablakait s amellyel az a lelkes, ünneplő tömeg, ez a hatalmas tábor Tisza István grófot üdvözölte. Valóban ünnepi, megható volt a szeretetnek e lelkes, viharos megnyilatkozása, amely alig alig akart megszűnni. De végre csend, ünnepi csend lett.

Ekkor először csejteit Varjassy Lajos Arad város polgármestere lépett elő s intezett üdvözlő beszédet a miniszterelnökhöz. Méltatta Tisza István gróf miniszterelnök politikáját, értékes működését s kidomborította beszédében, hogy Arad polgársága különösen büszke arra, hogy azokat a nagy alkotásokat, amelyek most Tisza István gróf nevéhez fűződnek, mint Arad város képviselője hajtotta végre.

Ujból fölzugott az éljen, fölhangzott a taps, amellyel újra és újra a szeretet meleg jeleivel ünnepelték Tisza István grófot.

A debreceni küldöttség szónokai.

Arad város polgármesterének üdvözlő szavai után Domahidy Elemér főispán a következő lelkes, szép szavakkal mutatta be Debrecen város küldöttségét a miniszterelnöknek:

— Debrecen város közönségének nevében és megbízásából kerestük föl e mai napon Nagyméltóságodat, hogy mély tiszteletünknek, őszinte ragaszkodásunknak és városunk életében szerzett kiváló érdemei el-

ismerésének ez állandó, minden időközön maradó szimbolumát átadjuk Nagyméltóságod kezébe. (Éljenzés.) Szabad legyen kérem Nagyméltóságodat, méltóztassék e küldöttséget olyan szívesen elfogadni, amilyen szíves örömmel ragadta meg e küldöttségnek minden egyes tagja az alkalmat arra, hogy ennél az ünnepélyes aktusnál jelen lehessen. (Ugy van! Ugy van!) Most pedig átadom a szót Debrecen küldöttsége megbízott szónokának. (Halljuk!)

Komlóssy Dezső törvényhatósági bizottsági tag a debreceni II. kerületi nemzeti munkapárt elnöke lépett a miniszterelnök elé s a küldöttségek nagy figyelme között a következő szép beszédet mondta:

— Nagyméltóságú Miniszterelnök Ur! Debrecen város nemcsak mezőgazdaságról, virágzó iparáról, kiterjedt kereskedelméről, lakosainak józan munkásságáról ismeretes, hanem lángoló hazaszeretetről, buzgó vallásosságáról és a tudományok könyvtáráról is; példa rá több évszázados könyvnyomdája és híres főiskolája, amelynek kebelében Nagyméltóságod ifjúságában éveket töltött. Akkor tanulta meg becsülni, szeretni Debrecen s családi hagyományként ennek azóta is állandó jelét adja, mint legujabban az egyetem létesítésénél. Debrecen lakosságát ezenkívül városa iránti aggódo ragaszkodásra tünteti ki. Mint Róma népe kiűntette azt, ki a civitas körül kimagasló érdekeket szerzett: „vir integer, scelerisque purus”, polgárai közé választotta, ezáltal kiűntetésben, megtisztelésben részesítette.

Debrecen város főleg magát tiszteli meg, midőn polgárai sorába iktatja Magyarország vezető államférfiát, aki a válságos időkben hivatva van presztizsünket más nemzetekkel szemben is fentartani. Szeretettünket fejezzük ki iránta, akinek elhomályosíthatatlan jelleme, magasztosan példás élete tiszta és fényes, mint az eozin, melyre nem tapad a sár, aki a kötelességteljesítés rajongó híve. A kötelesség teljesítés a köznapi embernél megszokás sablonja, mely környezetével szemben rideggé teszi, de a nagyembernél intuíció, mely a hála, a gyöngédség, a szeretet és szájalom meleg érzelmeit nem tompítja el.

Ragaszkodásunk jelét hozzuk annak a férfunak, akinek fáradhatatlan munkásság tüzeiben megedzett lelke, energiája diadalmasan veri vissza a legkiméletlenebb támadásokat is, mint a keramit az élesre fent pengét darabokra törni. Önmagunkat tiszteljük meg tehát midőn diszpolgárrá választottuk azt a férfit, akit lelkesen csodálunk: gróf Tisza István (Lelkes éljenzés és taps.) A polgárság hajdan kedvezményekkel járt, mi most már előjogokat nem adhatunk, helyett felajánljuk a sziveinket. (Lelkes, meg-megújuló éljenzés.)

A szeretetnek lelkes, meleg megnyilatkozásaként percekig tartó taps és éljenzés töltötte be a termet. Amikor újból lecsendesedett a lelkesedés megnyilatkozásának hangja Kovács József polgármester a következő pompás beszéd kíséretében nyújtotta

át a miniszterelnöknek a diszpolgári oklevelet:

Nagyméltóságú Miniszterelnök Ur!

Debrecen város közönségének képviselőiben s egyszerűen a törvényhatósági bizottság megbízásából van szerencsém üdvözölni Nagyméltóságodat, mint Debrecen város diszpolgárát. (Éljenzés.) Amidőn a diszpolgári oklevelet átnyújtani kívánom, méltóztassék megengedni, hogy fölemlítsem, hogy ez az oklevél emlékeztetője, jelképezője annak a hódolatnak és hálának, amiért mi Nagyméltóságodat diszpolgárrá választottuk. (Ugy van! Ugy van!) Mi tudjuk, hogy nem a diszpolgári oklevéllel kezdődik Debrecen város közönsége és a Nagyméltóságod közötti régi jó viszony, hanem korai ifjúságától azon családi, hagyományoszerű ragaszkodás által, amellyel Nagyméltóságod Debrecen városa és a református főiskola iránt régóta viseltetik (Ugy van!) és amely egyik indító ok volt arra, hogy a harmadik egyetemnek Debrecenben való föllállításért Nagyméltóságod oly hathatósan buzgólkodott (Ugy van!) Mi reméljük, hogy ennek az egyetemnek a létesítésénél is nem fogjuk nélkülözni Nagyméltóságod hatalmas támogatását. (Helyeslés.) Amidőn átadom a diszpolgári oklevelet, kérem Nagyméltóságodat, fogadja diszpolgárságát kegyesen és legyen Debrecennek úgy, amint az oklevélben mondanunk szokták: hü és igaz polgára! (Hosszszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Ujból taps és éljenzés zugott föl, majd Vajay Károly kir. tanácsos, Szatmár város polgármestere üdvözölte Tisza István grófot és nyújtotta át neki a diszpolgárságról szóló oklevelet.

A miniszterelnök beszéde.

Tisza István gróf láthatóan megindulva fogadta és hallgatta meg a küldöttek szónokainak beszédét s látta és figyelte azt a lelkesedést és szeretetet, amelynek jeleit lép-ten-nyomon tanusították vele szemben a küldöttek tagjai. Nehány pillanatnyi csend után megszólalt Tisza István gróf miniszterelnök és a következő nagyszabású beszédben mondott köszönetet és választ a három küldöttségnek egyszerre:

— Tisztelt Uraim! A magyar közélet konszolidálására irányuló munka közepéből jöttem ide, az Önök szíves meghívására, hogy három nagy magyar város elismerésének legszebb bizonyítékát átvehessem, annak a munkának közepéből, amely most már idestova másfél esztendeje, hogy megindult s következetesen és feltartóztatlanul halad kitűzött célja felé. (Lelkes éljenzés.) Ez a cél pedig az, hogy a magyar közélet testéből eltávolítsa egy műtéttel azt a betegséget, amelyben husz esztendeje szenved, az illuziót, amely szinte észrevétlenül lopózott be a magyar alkotmányos életbe. Hosszu évtizedek eseményeinek tapasztalataira volt szükség, hogy nehéz csalódások során az illuziókat elvesztve, végre belássa a magyar nemzet is, hogy a teljesen egészséges szervezet megmentésére egyébre is van szükség. (Helyeslés.) Időközben kifejlődtek a viszonyok, elhelyezkedtek egyének, rétegek és pártok, amelyek beleélték magukat egy kellemes helyzetbe (Ugy van!), amelyek annak létviszonyaihoz alkalmazkodtak, abból táplálkoztak, abból szívták az erőforrást s arra alapították egész politikai jövőjüket. (Igaz! Ugy van!) Hogy most ezek az egyének és pártok nem tudtak azonnal belenyugodni abba, hogy elveszítsék az ő alkalmazkodásuknak összes létfölteteit, afelett csodálkozni senkinék sem lehet. (Élénk helyeslés.)

Én kezdettől fogva tisztában voltam vele, hogy nem kicsiség, nem könnyű dolog és különösen nem gyors sikereket ígér az a föladat, amelyre vállalkoztam, de biztam akkor is az ügy igazában s meg voltam

győződve róla, hogy ennek a nemzeti akciónak sikerre kell vezetni, hogy a magyar közélet intező tényezőiben meg lesz az a kötelességérzet, meg lesz az az erő, amely ennek az akciónak sikerre vezetéséhez szükséges. (Éljenzés és taps.)

A kötelességérzetnek erős akaratra, hidegvérre és türelemre van szüksége, mert hiszen az természetes, hogy jóformán lépésről-lépésre kell azt a kisebbséget, amely nem tud és nem akar olyan könnyen belenyugodni abba, hogy mint minden alkotmányos ország kisebbsége, ő is valóban elismerje a többség jogát, hát mondom, természetes, hogy *szinte lépésről-lépésre kell ezt a kisebbséget egyik hadállásából a másik után kiszorítani.* (Lelkes éljenzés.)

Ebben az egész akcióban nem szabad habozni, ingadozni, hanem *vaskövetkezetességgel kell előre vágni minden káros törekvésnek* (Éljenzés és taps.) Nem szabad lelki egyensúlyunkat és hidegvérünket bármilyen kísérletei, bármilyen közvetett incidensei amint meg nem állíthatnak, úgy elcsélt, elhamarkodott, szenvedélyes lépésre sem szabad magunkat ragadtatni. (Helyeslés.) Ez az ut talán nehéz, de *ennek a végén ott biztatja az embert elért nagy céljának reménye.* (Ugy van!) Ezen az uton igyekszik nemcsak az én csekélységem, de ezen kell haladni mindazoknak, akik részei, bajtársai ennek a munkának! (Éljenzés és taps. Fölkiáltások: Éljen Tisza!)

Igyekeztek megtenni mindenki a maga kötelességét. A siker attól függ, hogy megért-e bennünket és helyesli-e eljárásunkat a nemzet. (Ugy van! Ugy van!) S ezért engedjék meg nekem, hogy ahhoz az emberi örömhöz, amelyet polgártársaim bizalmának ilyen megható nyilvánulásán a lelkem, a szívem mélyén érzek, ehhez az örömhöz csatlakozzék a hazafiúi öröm is. (Éljenzés.)

Abból a tényből, hogy a küzdelemnek, ha nem is kritikus, de mindenesetre zajos napjaiban jöttek fel Önök hozzám a magyar polgárság szeretetének, rokonszenvének, bizalmának megnyilatkozásával, engedjék meg, hogy ebből azt a reményt is meritsem, hogy az a magyar nemzet, amely az 1910-iki választásoknál jogot adott nekünk erre a munkára, nem fogja tőlünk csata közben megvonni bizalmát, *kitart melletttünk, velünk, támogatást ad nekünk* (Szünni nem akaró taps és éljenzés), amely nélkül mi ebben a küzdelemben csatát nyerhetünk ugyan, de a hadjáratot a magyar nemzet javára meg nem nyerhetjük. (Ugy van! Ugy van!)

És tisztelt Uraim, engedjék meg, hogy ehhez az örömhöz kifejezést adjak még annak a másik örömmnek is, hogy olyan három magyar város küldötteit van szerencsém itt magam körül összegyűlve látni, amelyekhez mind a háromhoz az én egyéni érzelmeim, legközelebbi világom is csatlakoznak. Hiszen Szatmár városával — fájdalom — nem kerültem nagyon közeli viszonyba, de életemnek boldog négy esztendejét töltöttem ott ugyanazon az áldott vidéken, ahol gazdasági téren én is sikeres tevékenységet fejtettem ki (Helyeslés) s amelynek annyi elemi csapás miatt viselt szenvedéseit vérző szívvel látom most. De hiszen jön még egy szebb jövő is! (Éljenzés.) Itt van Arad városa, amelynek polgárságával fiatalabb éveim óta a polgári munka, az ipari tevékenység köt össze s amelylyel most engemet e város meg

bizalma folytán a legszorosabb személyi érzet kapcsol össze. (Hosszas éljenzés.)

És itt van végül Debrecen városa, amelyben igazán majdnem *mint otthonomban éltem*, amelyhez szívemből vonzódtam kora ifjúságom óta, melynek Alma Materében töltöttem gondtalan ifjúságomat s azokat a lelki és erkölcsi benyomásokat, amelyeket ott szereztem, *megtartottam most is és ezek a vallásügy és a vallás erkölcsi tevékenység terén csak szorsabban tűztek hozzá férfikoromban is.* (Hosszszantartó éljenzés és taps.)

Hát Uraim, már maguk ezek a szálak is különös melegséget adnak ennek a találkozásnak, amelyek az Önök részéről rám nézve olyan megtisztelők s már maguk ezek a szálak is különös kötelességemre fogják tenni, hogy igyekezzem ott, ahol mód nyílik, ezt a megtisztelést, azt a címet, amelyvel Önök fölruháztak, a város jogos érdekei körül becsületes munkával is kiérdemelni. (Lelkes éljenzés.)

Biztosíthatom Önöket, hogy szíves örömet, készséggel, lelki örömmel fogok részt venni ebben a munkában és kérem, hogy azt a jóindulatot, azt a rokonszenvet és bizalmat, amely Önöket vezette, amidőn diszpolgári címmel megtisztelték, tartsák meg számomra továbbra is.

Minden előzőnél lelkesebben viharzott föl a taps és az éljenzés zugása, amely percekig tartott.

Tisza István gróf még hosszan elnézgette Debrecen város gyönyörű diszoklevelet s látszott, hogy nagyon tetszik neki a művészi munka. Domahidy Elemér főispán ekkor bemutatta a miniszterelnöknek a diszpolgári oklevél készítőjét Dávidházy Kálmánt, mire Tisza István gróf miniszterelnök így szólt:

— Már ismerem személyesen is a mestert, hírből már régebben. Valóban gyönyörű, művészi szép munka ez az oklevél.

Az ünnepi lakoma.

A miniszterelnök végül a küldöttek éljenzése közben eltávozott a teremből, mire a küldöttek tagjai a Hungária-étterembe vonultak át, amelynek nagytermében gyönyörű közönség gyülekezett.

Az asztalfőn Tisza István gróf mint vendéglátó házigazda foglalt helyet, mellette ugyancsak az asztalfőn tőle balra Domahidy Elemér főispán, Degenfeld József gróf egyházközségi főgondnok, Baltazár Dezső dr. püspök, Fábry Sándor dr. ny. főispán, az aradi munkapárt elnöke, jobbról pedig Varjassy Lajos, Arad város polgármestere, Keresztseghy Lajos, a szatmári munkapárt elnöke, szemben vele pedig Vajay Károly kir. tanácsos, Szatmár város polgármestere, Csaba Adorján, Szatmár város főispánja, Kovács József polgármester, Nemess Zsiga országgyűlési képviselő és Domahidy István szatmári nagybirtokos, a szatmármegyei munkapárt elnöke foglalt helyet.

A gyönyörűen diszitett, ékes asztalok mellett örömteli, vidám ünnepi hangulat uralkodott s ilyen hangulathat kezdődött az ebéd, amelynek menüje a következő volt:

Erőleves sonkás ropogóssal
Balatoni fogas-szelet fehérboros mártással
Tűzdelt párolt vesepecsenye
vegyes főzelékekkel
Nyárson sült csirke
alma-befőttel
Virágos fagyaltok
Sajtok
Idény-gyümölcs kosarakban

—
Kőbányai sör
Pannonhalmi fehér bor
Pannonhalmi vörös bor

A valóban nagyuri bőkezűséggel rendezett ebéd pontban két órakor vette kezdetét.

Szávay Gyula felköszöntője.

A harmadik fogásnál fölállott Szávay Gyula, a debreceni III. kerületi nemzeti munkapárt elnöke és a következő szellemes, mindenkit elbájosító, gyönyörű költői beszédet mondta:

A magyar nemzetnek családi öszszokásai közé tartozik, hogy bármi esemény forduljon is elő a családban: születés, frigykötés, csendes kimulás, — vagy hogy bármit végzett legyen is el: karddal, pecsétes írással, parolával, minden eseménynek, minden végzésnek, tul a papi áldásokon, tul a címeres pecséteken ott kezdődik a végérvénye, ahol az áldomás-pohár hangja kicsendül, cséppje kicsordul.

Valami megmaradt régi motívum ez a mi elpusztult szépséges, meleg pogánymithoszunk szertartásából, abból, amikor még így locsolgattuk az áldozati tüzeket.

Világos ebből, hogy ez a mai szép és nagy esemény is, tul a debreceni városházán, tul a dunaparti sárga palotán, ahol az érvényes szavak elvisszhangzottak, csakis itt fejeződhetik be az áldomásasztal mellett, ahol a polgári, diszpolgári keresztelő örvendetes családi eseményre a bématrikulázás áldomás-cseppjei pohárcsengés mellett hitelesítőleg aláhullanak s megpecsételik a kettős határozást végérvényesen.

Emelem tehát poharamat új polgártársunkra, a debreceni polgárok maguk választotta díszére, Tisza István grótra, nem is a grótra, nem is az ország főurára, hanem a legtisztább és legnemesebb demokratájára, az ország első munkására, akit a csodálat tág szeméi, a féltő szeretet forró viharzásai s a tisztelet odaadó hűségnyilvánulásai kísérnek férfias útján mindazokból a körökből és terekről, ahol az emberek munkával és munkából élnek és a hazát nem az árusító rikkancs papirosáról, hanem az életből és a történelemből ismerik.

Emelem poharamat az ország első munkására, Tisza polgártársra.

Ugy is áll ő előttem, mint az a másik munkás, akit egyszer láttam és soha többé feladni nem tudok.

Mikor Pittsburgban jártam: a szörnyű acéolvastók pokolra fűtött nagy hombárjában, ahol fehérizzó ércfolyamok futottak, mint a fényes gyíkok, mint az ezüst patakok szanaszét a maguk medrében, az olvasztó-kemence szája előtt egy munkást láttam. Övig meztelenen állt bőrkötényével és szigonyával a kemence előtt, farkasszemét nézve annak tüzeivel. Arcát és testét pirosba öntötte a tűz, mögötte a csodálműző ájulozó vendégesapatai lártak, ő azonban nem nézett, nem látott senkit, csak állt és vigyázta a tüzet, hogy szigonyával mikor csapja föl az ajtót, melyen megvetett földgágyába új izzó acélfolyam iramlik ki. Az ablakon át egy-egy futó tekintetre látott bologató faágat, repülő madarat, kékelő hús eget, egy-egy futó tekintetre csak, mert az a külső világ most nem az övé, az ő világa az ott, a száz veszedelmet rejtő olvasztó-kemence, melynek aajtájánál ő áll és mögötte őt áll a kötelesség. Állt ott szobornyugalmával, erejével, férfiasságával, elszánt akarásával és kitartásával, állt ott kötelességtudásával, *mint egy — Tisza István.*

Nem így áll-e ő is az égő szenvedélyek, lobogó indulatok pokolra fűtött harci-csarnokaiban, a sístergő tűzfolyamok között, az ország olvasztó-kemencéje előtt, szembenézve minden tüzekkel s pirosba öntve azok fényét?

Integétnék neki az ablakon tul a fák, szál-longanak kívül a röpke madarak, kékelik az ég és pereme szélén messze-messze talán felhullámzik előtte a délibáb is, amint egy nagy magyar városnak, a Tiszák régi nyomdokaival teljes városnak ringó házai között megemeli nyakas kettős tornyával az öreg templomot, — ám hiába, ő most nem jöhet.

Ha ő nem jöhet, jön tehát hozzá az erdő, a város, a hullámzó reménykedések délibábos magyar világa, jön a tábor, mely harcok adtán az ő fegyvereibe öltözik.

Nem akarjuk megzavarni s őrhelyéről eltávoztatni őt, csak megkocogtatjuk az ablakot s egy pillanatra félrehívjuk őt, azzal az okkal, hogy „hazuról jöttünk, levelet hoztunk“.

Az van a levélben, hogy tiszteltetik az otthon levők, ahányszor rá gondolnak, ahányszor róla hallanak, büszkék és boldogok.

Arra kéri a levélben, hogy gondoljon ő is szeretettel haza, ahol a családi asztalnál számára a diszhely mindig terítve van.

Nem egyébért adják ezt a levelet, mint-hogy kéznél legyen mindig és ha kell, felmutathassa s ebből ország-világ lássa, hogy Tisza István mellett Debrecen áll s ha ki valamit akar vele, szemébe néz annak maga Debrecen.

Engem kértek fel, hogy mindezt itten ilendően s szép szavakkal mondjam el és áldomás-pohárral kezembem Debrecen polgársága nevében köszöntsem fel őt.

Kezembem a pohár, aikamon a szó, de átugrom a szép szavak egész virágmezéjét, annyira kívánczom már kimondani az öszinte velejét, az egyszerű végét, azt, hogy éljen, éljen, éljen a mi diszpolgárunk, gróf Tisza István!

Riadó éljenzéssel fogadta mindenki a szép felköszöntőt, amely után Ottenberg Tivadar, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatója az aradi munkapárt, majd Keresztseghy Lajos a szatmári munkapárt nevében mondott szép felköszöntőt, nagyszabású politikai beszéd keretében méltatták városuk új diszpolgárának nagy érdemeit.

Tisza István gróf beszéde.

A vendégek felköszöntői után Tisza István gróf állott föl szólásra. A fölharsanó éljenzés és taps lecsillapulta után mélycsendesben, a vendégek feszült érdeklődése és figyelme közt kezdett beszélni:

Tisztelt Uraim!

A mai baráti lakomának első szónoka az én demokrataságomat említette. Meglehet, hogy ez a megjegyzése a demokrácia felől ma uralkodó fogalmak álláspontjáról nézve mosolyt fog kelteni bizonyos körökben, mert hiszen a Terézvárosi Demokrata körnek tagja nem vagyok. (Derűlttség.) Ha ugyanis ez a kritériuma annak, hogy Krisztus urunk születése után 1913-ban Budapest székes fővárosában ki tekinthető demokratának, akkor nem vagyok demokrata. Én nem tehetek róla, nekem a demokrataságról más fölfogásom van. Azt jó lélekkel elmondhatom magamról, hogy az emberek megítélésében és a barátaim kikeresésében nem adok semmit a rangra, születésre, vagyonra, semmi másra, csak az egyénre. És jólélekkel mondhatom, hogy minden más emberi érték felett megbecsülöm a hűség, becsületes munkát, azt is, amely kérgessé teszi a tenyeret, azt is, amely fokozott tevékenységre csigázza föl az embernek erkölcsi és szellemi erejét. Ha ez demokrácia, akkor én is demokrata vagyok.

Mivel így fogom fel az embert és így értékelem a munkát, mióta csak eszmélni tudok, meleg rokonszenvvel kísérem Magyarországot városait, amelyekre az a magasztos hivatás vár, hogy fokozott tevékenységgel kielégítsék a magyar nemzet szervezetében azt, ami hézag, egyoldalú, fonák. Magyarország ezer éves történetében a zuhanó csapások sulya alatt megnehezült a városok fejlődése, a csapások mostohán hatottak a városok iparára, kereskedelmére, a polgárságban rejlő erkölcsi és anyagi értékek kifejlődésére. Most

kell tehát éreznie a magyar polgárságnak az ambíciót, hogy meghozza a nemzetnek azt, amelyet minden nemzeti organizmus a polgárság számára kijelölt. Ennek a haladásnak az útjába sulyos akadályokat gördítettek a pénzügyi és közgazdasági helyzet alakulásai. Magyar politikus előtt ma alig lehet fontosabb feladat, a nemzeti politikának alig lehet fontosabb feladata, mint elhárítani a polgárság útjából ezeket az akadályokat.

Tisztelt Uraim! Nekem kötelességem fölhasználni ezt az alkalmat arra, hogy az aktuális kérdésekre kitérjek. Ha vizsgálódás tárgyává tesszük, miként teljesítjük hivatásunkat, kénytelenek vagyunk konstatálni a sulyos mulasztásokat is és átézni a sulyos felelősséget. Nem állítom, hogy ezeket az anyagi bajokat kizárólag a magyar politikai élet jelenségei okozták, bekövetkeztek volna ezek a jelenségek nélkül is. De nem zudultak volna reánk ilyen elemi erővel, a polgárságot ellenállóképesebb, akcióképesebb állapotban találták volna, ha ezt a polgárságot a politikai élet elfajulásai el nem zsbasztották volna, ha a sulyos bajok között, amelyekkel minden magyar város polgársága küzd, ha azok, akik szerepet játszanak a közéletben, akikre a kormány ellenőrzésének és hasznos munkára való ösztönzésének föladata vár, teljesítették volna kötelességüket és igyekeztek volna arra, ami tisztességes politikai küzdelem által elérhető. Am ezek a tényezők a kétségbesett politikusok végső eszközeihez nyulva igyekeznek diszkreditálni a magyar nemzet jó hírnevét és becsületét. Az utóbbi években sajnálatlan tapasztalhatta mindenki, hogy Magyarország esküdt politikai ellenségeinek, akik a magyar nemzet létét ellenséges népáramlatok áradatába akarják belefojtani, sikerült olyan híreket elterjeszteni a párisi pénzpiacra, amelynek folytán az a hit ébredt föl a francia közönségben, hogy el fogja érni a mostanival ellentétes politikai céljait, ha a magyar közönség elől forrásait elzárja. A legesküdtőbb ellenségek terjesztették ezt a rágalmat, amelynek célja volt megintatni a magyar pénzpiac hitelképességét, másfelől felbreszteni azt a gondolatot, hogy Magyarország nem lesz képes annak a szövetségnek keretében megmaradni, amely a szláv áramlattal szemben őt hathatósan megvédte, ha nem nyitja meg előtte az anyagi erők forrását. Alárendelt zurnálisták körök esküdt ellenségeink szolgálataiba szegődtek. Ezeknek a híreszteléseknek a megcáfolását eminens érdekének tekintem minden magyar ember. És mégis most van az első eset, hogy egy magyar politikai pártnak egyik vezére a saját személyében, ha igaz — örülnék ha nem volna igaz, ha ez a nyilatkozat apokrif volna — de ha igaz, a saját nevében terjeszti ezeket a képtelen valótlanosságokat.

Fölkiáltások: Abcug Károlyi Mihály! Abcug a hazaáruló!

Tisza István gróf: Tisztelt Uraim! Károlyi Mihály gróf nem hazaáruló, Károlyi Mihály gróf igen hazafiasan gondolkodó vér. De ezzel a nyilatkozatával bebizonyította, hogy az ország valódi életérdekeinek felismerésére szükséges ismeretekkel nem bír. A tudatlanságnak, a színvakságnak ez

PIACZ-UTCZA 65.

DEBRECZENI VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG MIKLÓS-U. SARKAN

városi lerakatában állandó butorkiállítás: vas- és rézbutorban a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Eladás kicsinyben, gyári árakban.

a dokumentuma: polizeiwidrig. Ennyire nem ismerni a valódi közgazdasági helyzetet, az ország gazdasági létérdekét tudatlanságból károsítani akkor sem szabad, ha pártvezér valaki. (Frenetikus taps és éljenzés.) Nekem ezt az alkalmat, amikor szembe találok magam három magyar város polgárságával, fel kellett használnom, hogy konstataljam, hogy nem igaz, mintha Magyarország a pénzügyi tönk szélén áll, nem igaz, hogy a francia pénz megvonása Magyarországot tönkretesz. Igaz, jól fogna rajtunk, ha a francia piac teljesen produktív célokra százmilliók erejéig ide hozhatná pénzfőlölségét; ha nem teszi, őt is károsodás éri. De a mi polgárságunk meg fog birkózni a lét küzdelmeivel, legfeljebb tovább tart valamivel a hét szük esztendő. Az a nemzet, amely annyi veszélyt ért meg századokon át, a pénzügyi helyzetben összeroskadni nem fog. Ebben a biztos tudatban arra kérem önöket, hogy ha a nemzeti közélet igazi hasznát akarják munkálni, az igazi reálpolitikának adják oda bizalmukat.

Arra üritem poharamat, hogy a magyar városok társadalma egyesítse magában és kifejezésre juttassa az igazi polgári erényt: a munkát, takarékossgát, hűséget, józanságot és becsületességet. Arra üritem poharamat, hogy annak a három magyar derék városnak a polgársága, amely engem a legszebb kitüntetéssel megtisztelt, vigye be a gyakorlati életbe ezeket a polgári erényeket.

A tetszésnyilvánítás jelei elemi erővel nyilatkoztak meg. A küldöttségek tagjai székeikről fölugorva tapsoltak és éljeneztek Tiszta István grófot, aki alig tudta megköszönni a tiszteletnek, ragaszkodásnak újból és újból megnyilatkozó melegségét.

Baltazár püspök tószta.

Az ebéd során azután az aradi és szatmári küldöttségek szónokai beszéltek még. Egyszerre taps és éljenzés hangzott újra föl: Baltazár Dezső dr. püspök emelkedett szólásra és a következő gyönyörű, megcsodált, szép beszédet mondta:

— Az ilyen magamfajta bibliás embernek a fejében minden közéleti esemény bizonyos eszmekepcsolódást keres a biblia szent történeteivel. A parlament élet viharos képe annak a szent történetnek az emlékéit idézi fel előttem, amikor Genezareth tavát fővényes aljától a kéklő tetejéig hullámsörényűvé dulta fel valami rosszindulatu pusztai szél. A Mester pedig nyugodtan, száraz lábbal járt a habok tetején. Az emberek, akik látták ezt a csodát, valami sajtáságos indulat hatása alatt kiáltozni kezdtek. Az irigységnek, a féltékenységnek és a gyűlöletnek a kiáltása hangzik afelé a Mester felé is, aki utjai tisztaságának, elvei szilárdságának, a hazafiúi céljai szentségének és törekvései sikerének biztos tudatában száraz lábbal jár a parlament anarkia szentes hullámain. Szegény, jobb sorsra érdemes hazánk érdekében az a kívánatos, hogy akik ebben a Mesterben hisznek és biznak, hitükben és bizodalomban meg ne ingadozzanak. És hogyha már a függetlenségi pártoknak mindenáron hatvanhetes vezért kell választani, mint ahogy az ellenzék mint szövötkezet a hatvanhetes Andrásyt választotta vezéréül, a józan, független gondolkodás, a liberális polgárság válassza vezéréül a hatvanhetes Tiszát. És akkor rövid időn belül el fog csendesedni a rosszindulatu vihar s a súlyedés veszélye nélkül szállhat ki a békeség és jólét csendes tengerére minden polgára a hazának, mert a vihar zavaros idejében és vizében csak a

kalózok tudnak halászni, a csendes tenger pedig minden tisztességes törekvésnek és becsületes munkának megnyitja a maga gazdag kebelét. A Mestert, gróf Tiszát éltetem.

A hosszantartó taps és éljenzés elhangzása után, amellyel a vendégereg Baltazár Dezső dr. e gyönyörű felköszöntőjét honorálta, Kölcsey Sándor dr. tb. főügyész mondott ékes tósztot Tiszta István grófnőre. Még sok felköszöntő hangzott el, ezek között Szentesi János debreceni polgár mondott keresetlen szavakkal, nagy figyelemmel hallgatott és tetszést aratott beszédet.

A vendégek a legkedvesebb hangulatban délután fél négyig maradtak együtt.

A honvédlaktanyák építése

Hét millió befektetés pótladó nélkül

A debreceni honvédlaktanyák építésének kérdése a szóban levő nagy anyagi befektetések miatt természetesen nagy érdeklődést kelt. Olyan nagy összegről van szó, hogy a polgárság méltán érdeklődhetik a dolog részletei iránt s ezért szolgálatot óhajtunk és vélünk tenni akkor, amikor a kérdés egyes részeit megvilágítjuk.

Egyike e részleteknek, amely jelentékeny összegénél fogva a figyelmet magára fölhívja, a tervező és művezető szakértő díja, amely a létesített megállapodás szerint 240,000 korona. Ma, amikor a szellemi munkát is kezdik már értékelni és megfizetni, nem szabad vitatkozni a fölött, hogy egy hét milliós építkezésnél sok-e ez, vagy sem. Nem szabad már azért sem, mert hiszen az építész díjait egy, a „Magyar Mérnök és Építész Egylet” által alkotott országosan elfogadott díjszabás állapítja meg, amelynek tételeinél Tóásó Pálnak, Debrecen város laktanyaépítési szakértőjének most kitüntetett díja jóval alacsonyabb. Alacsonyabb más városokban teljesített laktanya-építések tervezési és művezetői díjainál. Hogy egyébre ne hivatkozzunk, a közeli Niregyháza városa az ott tervezett huszárlaktanya tervezési és egyéb építési díjaiért 5.35 százalékot fizetett, míg Debrecen városa a 240,000 koronában csak 4 százalékot fizet ugyanama díjak fejében. Debrecen városa tehát 33.7 százalékkal kevesebbet fizet. Pedig Debrecen sokkal nagyobb, felelősségteljesebb

munkát követel szakértőjétől. Egy hat-hét évre terjedő munka tervezését, előzetes tárgyalásainak ellátását, a munkák ellenőrzését, művezetést, ami legalább is 24.000 tervnek, vázlatnak készítését, Debrecenben külön építészeti iroda, személyzet fönntartását s figyelmes munkát kíván.

Mindettől eltekintve, más szempontokból kell elbírálni ezt a kérdést. És pedig abból, hogy Tóásó Pál munkadíja meghozza-e a maga hasznát s ki fogja azt végeredményében kifizetni? Hogy a hasznot meghozza-e, azt tényekben csak a jövő, részben azonban az eddigi vegyes bizottsági tárgyalások igazolják, de a legteljesebb valószínűséggel kilátásba helyezi azok a már közismert tények, amelyekre már előző cikkünkben rámutattunk, hogy ugyanis Tóásó Pál közreműködése, nagy szaktudása és páratlan gyakorlata minden városnak, a mely ő hozzá fordult, nagy, szinte óriási és eddig soha el nem ért anyagi eredményeket biztosított. Már most az a kérdés marad fenn, hogy kinek a terhére lesznek ezek a művezetői és tervezési díjak elszámolhatók? Ismertettük e tekintetben Tóásó Pál közreműködésének sikerét. Sikertült elismertetnie és kimondatnia a honvédelmi miniszternél, hogy a tervezési és művezetői díjakat az igazolt építési tőkébe beszámítani lehet és kell. Tehát mindamaz építési munkálatok díját, amelyek a beszállásolási törvény alapján készültek és az egyezményes építkezések során merülnek föl, a rendes építési tőke amortizációjaként a honvédelmi miniszter, illetve az államkincstár megfizeti. Megfizeti térítvényekben tehát Tóásó Pál díjainak nyolctizedrészét. A fönmaradó részt pedig bőven kárpótolja az az eredmény, az a számokban jelentkező haszon, amelyet Tóásó Pál az egyezményen kívüli létesítmények térítvény alá vonásával eddig még mindenütt s így bizonyosan Debrecenben is el fog érni. Ez irányban tehát Debrecen város polgársága nyugodt lehet, hogy a munkadíjat pótladóból nem kell megfizetni.

Épen így áll ez magára az építési tőkére is. Az államkincstár mindazt a költséget, amit igazolt építési tőkének, befektetésnek lehet tekinteni s amit ilyen gyanánt a szakértő el tud fogadtatni, megtérít s amaz összegbe, amely után haszonbér, vagy térítvény címén az amortizációs részletnek megfelelő évi összegeket fizeti, betudja.

Hogy ez így van, bebizonyult eddig már valamennyi laktanyaépítésnél, amelyet Tóásó Pál tervezett és amelynél ő tárgyalt a katonai szakértőknél úgy, hogy például Nyiregyháza 2.000.000 koronás huszárlaktanyája a föllállított tervek és költségvetések szerint nemcsak önmagát amortizálja, hanem még hatezer korona tiszta hasznót is mutat. Ilyen létesítményeknél, mint a laktanya, nem szabad a városnak tiszta haszonra, fölölségre dolgoznia, teljesen elegendő, ha a fölveendő kölcsönt a térítvények teljesen amortizálják, ami pedig Tóásó Pál közreműködésével, a mint más városokban, úgy Debrecenben is biztosítva van. A laktanyák meghozzák a maguk nagy gazdasági hasznát más téren, ami a tisztai személyzet, a legénység nagy konzumjában nyilatkozik meg s a kereske-

Az Odollal való szájjapolás

valóságos jótétemény. A szájbéli erjedési folyamatok, melyek a fogakat lassanként megromtják, biztosan megakadályoztatnak és minden Odol-öblítés után az egész szájbán üdítő frissesség terjed el.

Férfi-, fiuruhák és angol átmeneti kabátujdonságok Balázs Jenő áruházában
a Községi Tisztviselők Országos Egyesületének szerződéses szállítójánál
Debreczen, Piacz-u. 61. Szentanna-utcával szemben. Telefon 6-28
Készzen és méret szerint a legolcsóbb szabott áron !!!

delmi forgalomban. Ez a közvetett haszon pedig sokkalta nagyobb értékű és nagyobb jelentőségű dolog, mint néhány ezer koronában a városi pénztár javára mutatkozó tiszta jövedelem.

Miután tehát sem az építési költségek, sem a telkek értéke ingyen nem adódik az államkincstárnak, hanem azért amortizációt fizet a bértérményekben, a pótdónak néha oly szívesen és néha méltán emlegetett réme nem fenyeget egy filléris összeg erejéig sem. Ezzel szemben Debrecen városa hatalmas épülettömeget és ez épületekben állandó itt tartózkodásra néhány ezer fogyasztót nyer.

Folyik a sajtóvita

A képviselőház ülése

A képviselőházban ma, tekintettel arra, hogy minden figyelmet a bécsi delegációs plenáris ülés foglalt le, megesappant érdeklődés mellett folyt a sajtóvita, amelyben több szónok vett részt.

Az ülésről tudósításunk a következő:

Beöthy Pál elnök megnyitván az ülést és semmi bejelenteni valója nem lévén, áttértek a napirendre.

Krolopp Hugó deklarációt kér arra, hol kezdődik a lap „politikai” mivolta? (Az elnöki széklet Szász Károly foglalja el.) Nem pro domo beszél, mert a „Köztelek” régen letette a kauciót. A helyreigazítás, a bírálat megszorítása a szaklapoknál főlegesen. Most is megtörtént, hogy egy szakbírálat esetében helyreigazítást kért valaki és a „Köztelek” nem adta meg. Nyugodtan néz a per elé.

Balogh Jenő igazságügyminiszter: No hát!

Krolopp Hugó: De ha az új sajtótörvény életbe lép...

Hantos Elemér: Azt a bírót fogja megállapítani.

Krolopp Hugó ismétli, hogy a szaklap bírálatát ne korlátoztassák.

Ivánka Imre: Vannak a sajtónak hibái, a melyeknek orvoslását mindnyájan óhajtjuk. De azért nem szabad úgy csinálni, mint a rossz kertész, aki, hogy ne kelljen a fattyuhajtásokat lenyesegetni, az egész fát kivágja.

Hantos Elemér: Ellenzéki lap többet kap.
Ivánka Imre: A legnagyobb hiba a kaució fölemelése.

Bródy Ernő: El kell törölni!

Ivánka Imre: Részletesen szól a javaslat sérelmesnek mondott intézkedéseiről s kijelenti, hogy nem fogadja el.

Mezőssy Béla: Hantos Elemér azt állítja, hogy a mai közgazdasági helyzetet nagyrészt a sajtó okozta. Ez nem felel meg a tényeknek. A miniszter ur kárhóztatja a lapok gazdasági tevékenységét. Hisz a mostani elnököt is gazdasági tevékenységért választotta meg egy köszönbánja igazgatósági tagjává.

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy ez nem tartozik a tárgyra. (Zaj.)

Elnök: Palugyay képviselő urat rendreutasítom.

Mezőssy Béla: Kenedi beszédével foglalkozik, miközben folytonos zaj van.

Elnök: Csendet kérek!

Mezőssy Béla: Hogy a koalíció is eljárt némely lapok ellen, az csak preventív intézkedés volt. Hosszan beszél a javaslat ellen.

Elnök: Palugyay Móríc képviselőt háromszor utasítja rendre és végül tiszteletlen viselkedése miatt a mentelmi bizottsághoz utasítja.

Mezőssy Béla azzal fejezi be beszédét, hogy a sajtót minél jobban szorítják, annál jobban ellen fog állni.

Elnök: Öt perc szünetet ad.

Szünet után Popp C. István nemzeti-ségi szempontból támadta a javaslatot.

Csermák Ernő szintén támadta a javaslatot.

Egri Béla szintén ellenzéki beszédet

mond, közben folyton Deák Ferenc és Kosuth Lajos műveiből idézeteket olvas.

Elnök: Engedje meg a tisztelt képviselő ur, hogy én is fölolvassak valamit, csak egy pár sort, egy szakaszt a házszabályokból, amely szerint a beszédek fölolvásával mesterségesen nyújtani nem szabad.

Lovász Márton: Nevetséges.

Elnök: Rendreutasítja Lovászyt, majd újabb közbeszólásra ismét rendreutasítja.

Beöthy László jelentett még be interpellációt s ez után a napirend megállapításával az ülés egy negyed hétkor véget ért.

A patkógyári sztrájk

Munkába léptek a sztrájkolók

Megirtuk anank idején, hogy a helybeli Magyar Szabadalmazott Lópatkógyár Részvénytársaság műhelyében a munkások, mintegy százötvenen e hó 18-ikán sztrájkba léptek. A munkások sztrájkolására az a tény adott okot, hogy a gyár vezetősége elbocsátotta a munkából Papp János bizalmiférfit. A vállalat vezetősége szerint az elbocsátás oka az volt, hogy Papp Jánosra nincsen szükség, míg ezzel szemben a munkások azt állították, hogy mivel a bizalmi férfi az ő érdekükben több ízben föl szólalt azért bocsátották el.

A békéltető eljárás, amelyet Harsányi Imre dr. rendőrfogalmazó nagybuzgalommal vezetett — egy hét óta jóformán mindennap állandóan folyt — eredményre nem igen akart vezetni. A munkásság ahhoz kötötte a sztrájk beosztását, hogy Papp János bizalmi férfit vegyék vissza, amiről persze a gyár vezetősége hallani sem akart. Igaz, hogy ezzel szemben olyan engedményeket ajánlott fel, amelyek végre is elfogadhatók tették a kibékülést, amely a tegnapi délutáni békéltető tárgyaláson be is következett.

A gyár vezetősége és a sztrájkoló munkások megbízottjai szerződésbe foglalták a megegyezést, amely szerint:

A szerszám és beállító lakatosok részére az alkalmaztatásnál a munkaközvetítő ismertetik el;

A gyárvezetőség a munkásság szervezkedésének nem állja útját;

A munka-telepen lehetőleg szervezett munkásokat alkalmaznak s amennyiben szervezeten munkást vagy munkásokat venné-

nek föl, azoknak beszerzése ellen a gyárvezetőség nem szólal föl;

A bizalmi-férfi rendszert elismerik;

Vitás kérdésekben a bizalmi-férfi és a testület megegyezése a döntő;

A munkásokat az akkord munkaalapján fizetik;

A sztrájkból kifolyólag a gyár vezetősége senkit el nem bocsát.

A vezetőség a békepontok elfogadásánál rendkívüli kulánsnak mutatkozott. A sztrájkoló munkások ma reggel már valamennyien munkába is állottak.

HIREK

= A delegáció plenáris ülése, mely ma délelőttre volt kitűzve, miután azon csak tizen jelentek meg, határozatképtelenség miatt elmaradt.

— **Csernoch biboros lesz.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Magyarország hercegprímása és a bécsi hercegérsek még ujév előtt megkapják a bibornoki kalapot. Hiteles helyről nyert értesülés szerint még karácsony előtt lesz a bibornokokat kreáló konzisztórium. Több megüresedett biborosság fog betöltésre kerülni és teljesen bizonyos, hogy Csernoch hercegprímás és Piffel bécsi érsek az új biborosok közt lesznek.

— „Szocializmus és mezőgazdaság” c. előadását folytatta Balkányi Béla, közgazdasági író tegnap este a Szabad Iskolában jelentékeny számú érdeklődő jelenlétében. Előadó először is a mezőgazdasági tényezőket taglalta; így a földbért, a munkát, igazgatási működést, vállalkozói nyereséget, tőkekamatot és végül a földadót. Kifejtette, hogy e tényezők közül melyik fordul elő leggyakrabban és külön-külön, -rhető módon tárgyalta ezek között, hogy a vállalkozói nyereség önállóan csak nagyon ritkán fordul elő. Majd áttért a földjáradék nagyságát befolyásoló tényezők felemlítésére. A felhozott indokokat a statisztika adataival támogatta. Ezen az alapon az 1900-dik évi statisztika szerint Magyarországon a mezőgazdasági kereső egyének száma 5 millióra tehető s ezen 5 millió egyén közül körülbelül 4 millióra tehető azoknak az egyéneknek a száma, akik munkájukkal vesznek részt a mezőgazdasági termelésben. Ennek következményeképpen tehát a mezőgazdasági munkásokat kellő védelemben kell részesíteni. Idegen államokban már régen megvan a mezőgazdasági szociálpolitika: így a nyugdíj, betegség esetére való gondoskodás, munkanélküliség esetére való ellátás. Leghathatóbb szociális intézkedés előadó szerint a fogyasztási adók eltörlése, illetőleg leszállítása lehetne, amely fejenként sújtja a lakosságot, a vámpolitika helyes keresztülvitele, nagyobb állami beruházásoknak, így öntözőművek, csatornák létesítése. Ezek a kisemberek érdekében is történnének, minthogy a mezőgazdasági lakosság széles rétegeinek mind megannyi munkaalkalmat nyújtanának. Magyarországon tehát a mezőgazdasági szociálpolitikának ezek lehetnének legfontosabb feladatai. Balkányi Béla értékes és nagy tudásra valló előadását a hallgatóság mindvégig feszült figyelemmel hallgatta és számos tapsal honorálta.

— **Érdekes házasság.** Steinfeld István macsi nagybirtokos, néh. Steinfeld Mihály és neje Holitscher Lujza fia, Párisban a napokban kötött házasságot V. Garman orvos leányával Dorothy Margarettel. Az új pár egyelőre Párisban fog lakni.

— **Psylander megszökött.** Kopenhágából táviratozzák: Psylander, a neves dán mozsizsinész elhagyta a feleségét és gyermekeit és megszökött egy fiatal dán hölgyvel. Felesége két gyermekével együtt megakarta magát mérkezni, azonban még idejében kórházba vitték és így sikerült megmenteni. Psylanderné azonban megőrült.

— **Teveször-mellények,** lábszár-védők és angol sapkák Frank Testvéreknél, a megyeház mellett kaphatók. Telefon 7-49.

Korona-Passage

Telefon 3-28.

!!! Ma utoljára !!!

8. GEIGER IRMA

a budapesti Király Színház ballerínája saját eredeti

KINEMA-TÁNCZ-SZKECCSÉBEN!

Csak szombat estig mint vendég lép fel!

1. Zene.
2. Könnyű lovasok gyakorlata. Természeti felvétel.
3. A szolgáló titka. Amerikai társadalmi dráma. (Vitagraph felv.)
4. 5. Jönnek a vadak...! Sláger bohózat két részben. A darab szereplői csupa vadállatok.
6. 7. Az igazai. Finom társadalmi dráma 2 felvonásban. A kopenhágai «Dans-Kinograf» ujdonsága.

Rendes helyárad.

Bérlet-, tisztviselő- és trafikjegyek érvényesek. Előadások este 6 órától. :: Utolsó előadás 10-től.

Minden szám után bemenet van.

Csütörtökön — Pénteken

POMPÁS „PATHÉ” MŰSOR.

— **Kozmann Gusztáv**, ami országos nevül művészfényképészünk műtermének kidolgozó helyiségeiben újabb sorozat fénykép készült, hogy művészetének legújabb produktumait sorozatosan bemutassa a közönségnek, mely műtermét oly nagy jóindulattal támogatja. Látva a szép és sok képet, önkéntelenül az a kérdés vetődött fel, hogy így rövid idő: egy hónap alatt hogyan készülhetett ennyi kirakat-felvétel, mire a mi fotóművészünk azt felelte: „kérem, én minden felvételt nemcsak a rendelőknek, de a kirakatnak is csinálom”, ami azt jelenti, hogy Kozmann minden felvétele, ha csak a felveendő a közönségre kitélt óhajtottan nem ellenzi, egy-egy kirakat-kép. Talán ez jellemzi legjobban Kozmann Gusztáv művészetét.

— **A második csütörtöki-est.** A felolvasások rendező-bizottsága holnap, f. hó 27-én rendezi a róm. kath. főgimnázium dísztermében, délután 5 órai kezdettel a második csütörtöki estét a következő, igen érdekesnek és élvezetesnek ígérkező műsorral: 1. Chopin: As-dur Polonaise; zongorán előadja: Heimlich Ilona. 2. a) Beethoven: La partena; b) Ceuderi: Dormi pure; c) Berger: Kinderlied; éneklő Verzár Kálmán, zongorán kíséri Hammerstädt János. 3. „Eötvös József báró”, felolvasás; tartja: Husz Lajos. 4. „Végrendelet”, írta: Eötvös József br.; zenéjét szerző: Bodor Imre. Éneklő: Kiss Béla, zongorán kíséri: Révfy Károly. 5. Szász Károly: „Eötvös József báró emlékezete”; szavalja: Kovács Miklós. 6. Alard: „Faust-ábránd”, hekedün játssza: Haranghy Erzsike, zongorán kíséri: Freund Böske. 7. Vrabély Árpád dr.: „A próba”, párosjelenet; előadják: Liszt Nandin és Fráter Sándor. 8. Lévy Farkas Pál: „Az ál-szociálista”, vigmonológ; előadja: Fábian Antal. Mint látnivaló, az estét részben a nagy Eötvös József emlékeztetének szenteli a bizottság; gondoskodik azonban más művészi, sőt szórakoztató számokról is. Bizvást ajánlhatjuk hát közönségünk szíves figyelmébe ezt a bizonyára kellemes felolvasó-estét, melyre jegyek az Antalfy könyvkereskedésében kaphatók.

— **Plébánosiktatás Törökszentmiklóson.** Törökszentmiklósról jelentik: Vasárnap iktatta be Rüdársik Imre egri prépost kánonok lovag dr. Kucsera Ferenc esperes-plébánost törökszentmiklósi plébániai javadalmába. A plébánost sok helyi küldöttség és távirat üdvözlötte.

— **„Tangó”-délutánra szmoking és frakk mellények, ingek és nyakkendők** a legelégánsabbak Frank Testvéreknél, a megyeház mellett kaphatók. Telefon 7-49.

— **Ma utoljára látható az Uránuszínházban** a hétfőn, kedden nagy sikerrel bemutatott kiváló mozgókép-műsor, melynek slágerei „Jönnek a vadak” két felvonásos bohózat, melyben a főszereplők vadállatok és „az igazi” című előkelő két felvonásos társadalmi-dráma. Megemlítsük méltók még a „Könnyű lovasság bravuros gyakorlatai” és a „Szolga titka” című amerikai dráma. Ma folytatja vendégszereplését Geiger Irma, a budapesti Király-színház ballerínája, ki eredeti tánc-szkeccsében óriási sikert aratott.

— **Valódi teveször-mellények,** vadászharisnyák, gallér- és boka-védők a legszebb választékban Frank Imrénél.

— **Lakásfosztogató pincér.** Debrecenben az elmúlt hetek folyamán egymást érték a kisebb-nagyobb betörések, lakásfosztogatások, amelyeknek tettesét a legerélyesebb nyomozás dacára sem tudta megállapítani a rendőrség. A gyanu egy barnaruhás fiatalemberre irányult, aki naponként megfordult Debrecen éjjeli mulatóhelyein. A gyanúsított fiatalembert az elmúlt éjjel sikerült is letartoztatni egy Szepességi-utcai öröm-tanyán. Megállapították, hogy Klein Mátyás miskolci illetőségű állásnélküli pincér az illető, akit Hortobágyi Ernő dr. rendőrfogalmazó hallgatott ki. Klein tagadja a terhére irt betöréseket s csupán csak egyet vallott be, amelyet Rosenberg Béni Bádagos-utcai öszeres kárára követett el, akinek üzletéből egy csomó ruhaneműt és cipőt lopott el, amelyeket aztán elzalogosított. A betörő pincért előzetes letartóztatásba helyezték.

Menyasszonyi selyem métere K. 1.85-től minden színben. — Bőrmentve és már elvámolva a házhoz szállítjuk. Gazdag mintaválasztékot küldünk. Selyemgyár Henneberg Zürich.

— **Csalás hamispénzzel.** Még június hónapban történt, hogy Bodnár István és Bodnár-András halápi gazdálkodók tanyájára egy ismeretlen egyén állított be, aki rövid beszélgetés után azt az ajánlatot tette Bodnáréknak, hogy ő hajlandó nekik hamis papírpénzeket adni el. Mutatott is egy pár tíz- és huszkoronást, mint hamisítványokat, amelyek azonban valódiak voltak, — amelyek annyira megnyerték Bodnárék tetszését, hogy belemertek az üzletbe. A megálapodás az volt, hogy Bodnárék fizetnek 1600 koronát az ismeretlen embernek, aki ezért 5000 korona értékű hamis papírpénzt ad át nekik. Bodnáréknál azonban nem volt annyi pénz s ezért az ismeretlen ember felszólítására elhatározták, hogy miután azt megszerzték, majd Beregszászban egy előre kijelölt koresmában adják át. Bodnárék meg is szerezték a pénzt, el is utaztak Beregszászra, át is adták az 1600 koronát, de ennek fejében az ismeretlen embertől nem kaptak semmit. Vártak egy darabig, de miután az ígért hamispénzkiüldemény nem érkezett meg, a debreceni rendőrség feljelentést tettek. A rendőrség megindította a nyomozást, amely rendőrségünk kiváló detektívje Szilvássy Béla vezette. Hosszas utánjárás után sikerült megállapítania az ismeretlen kilitét Kovács Sándor beregszászi lakos személyében, akit az ottani rendőrség a napokban le is tartóztatott.

— **Támadás az éjszakában.** Hétfőre virradó éjjel a Klein-féle Salétrom-utcai koresmában mulatott Juhász József Csonka-telepi lakos. Már magasra hágott a kedve, amikor egy ismeretlen ember telepedett melléje, akivel előbb beszélgetni, majd iszogatni kezdett. Jóval éjjel után alaposan elázva hagyta el a koresmát az ismeretlen kíséretében, aki alig hogy a Hajnal-telephez ért, torkon ragadta Juhászt, leteperete a földre s a nála levő pénzt, mintegy 30 koronát elrabolta. Juhász feljelentésére a helybeli csendőrség nyomozást indított, amelynek eredményeként ma sikerült is letartóztatni a támadót Csatt Sándor rovottmultu vámospécsi csavargó személyében.

— **Szabad Iskola.** Szerdán a Szabad Iskolában Szabó Márton dr. folytatja „A gazdasági és népesedési viszonyok fejlődése Magyarországon” címmel megkezdett előadását. Szólani fog az előadó a magyar birtokviszonyokról a honfoglalás után; a törzsbirtoklásról és munkaszervezetről; az egyéni birtoklásra való áttéréstől, s a gazdasági tevékenység új irányairól. Az ország néprajzi átalakulásáról s a rabszolgaság megszűnéséről a tatárjárás után. Az előadás este 6 órakor az Ipartestület dísztermében (Simonffy-utca 1. c) II. em.) kezdődik, teljesen ingyenes s minden 15 éven felüli egyént szívesen lát a Szabad Iskola vezetősége. Jegyek az előadó-terem előtt adatkak ki.

A Szabad Iskola vezetősége ezen az uton értesíti a német tanfolyamra beiratkozott hallgatókat, hogy a jelentkezők nagy számára való tekintettel a tanfolyam ketté osztatik és az egyiknek Heger Flóris kereskedelmi iskolai tanár, a másiknak pedig Tarnay Károly főgimnáziumi tanár lesz a vezetője. A tanfolyamok szerdán és pénteken este 8 órától 9 óráig tartanak a városi iparostanonciskola helyiségében.

— **Mulatság közben.** Nemes Sándor 38 éven napszámos ma délelőtt egyedül borozgatott a Csapó-utcai Korona-vendéglőben, amikor betért a vendéglőbe a sógora, akivel már régebben ellenséges viszonyban voltak. A koresmában ivás közben összeszólalkoztak hagyta. Egy boros üveggel úgy vágta föbe, hogy koponyacsonttörést szenvedett. Súlyos sérülésével a mentők Nyil-utcai lakására szállították.

— **50%-ot takaríthatunk meg fűtőanyagban,** ha az ajtókat és ablakokat léghuzat elzáróval látjuk el. Kapható **Mentze Henrik** újdonságok áruházában. Piac-utca 38. sz.

Színház

A SZÍNHÁZ MŰSORA:

SZERDA: Délután **Thurán Anna**, történelmi színmű. Ifjúsági előadás. — Este **A nagy-mama**, vígjáték. (A bérlet.)
CSÜTÖRTÖK: **A vasgyáros**, színmű. — (B bérlet.)

* **Szerdán két előadás.** (A színházi iróda jelentése.) Szerdán két előadást tart a színház. Szinrekerül délután 3 órakor rendkívül mérsékelt helyárrakkal, ifjúsági előadásul Bartók Lajos nagyhatású történelmi drámája: a „Thurán Anna”. A darab főszerepeit: Halassy Mariska, Károlyi Ibolyka, Uti Gizella, Payer Margitka, Fehér Gyula, Nagy Sándor, Oláh Gyula, Lajtai Károly, Vándory Géza, Kormos Ferenc, Sz. Nagy Imre, Rónai, Szalai, Váradi, Kassay, Madas stb. játsszák. Jegyek válthatók a színházi pénztárnál, a színlapon hirdetett, rendkívül mérsékelt helyárrak mellett. Este Bányá Irén betegsége miatt, az előzetesen hirdetett „Nagymama” helyett a „Cigányprimás” c. nagysikerű operett kerül színre, rendes bérletben ezidén először. A darab főszerepeit ezuttal is: Orbély Lili, V. Márkus Angela, H. Serfőzy Etel, Kassay Károly, Sz. Nagy Imre, Kormos Ferenc, Rónai Imre, Madas István játsszák. Az operett A) bérletben kerül előadásra.

* **A Tangó-tánc nap,** napután zsúfolt házat vonz az Apollószínházba. Egy francia pár a legtökéletesebb gratiával járja a Tangót s az óriási tapsvihar, mely a tánc után felhangzik, kényszeríti az igazgatóságot, hogy a Tangót megismételjék. Hanny Weisse a csibész szerepében szinte utólráhetetlen. A humor oly nagy e képen, hogy a színházban csak folytonos kacagást lehet hallani. A remekül összeválogatott kísérő műsor legnagyobb részt színes képekből van összeállítva és a látogatók legnagyobb megelégedését vívta ki annyira, hogy némelyek már kétszer, sőt háromszor is végignézték a műsort, mely ma megy utoljára. — Holnaptól az első karikatúra **szkeccs** van műsoron. Jegyek egész nap válthatók.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ **A mátészalkai képviselőválasztás.** Lapunk tegnapi számában már megemlékeztünk arról a perről, amelyet Szunyogh Mihály dr. a mátészalkai kerület volt országgyűlési képviselője indított az 1910-iki mátészalkai választási harcból kifolyólag Jármí András és Fuchs Jenő dr. ellen nyomtatvány utján elkövetett rágalmozás címén. A debreceni kir. törvényszék, mint esküdttörvényszék tegnap kezdte meg tárgyalni ezt az ügyet, amelyben a bíróság úgy a bizonyítást, mint az ellenbizonyítást a védelem és vád részéről megengedte. A pör tegnapi tárgyalását már ösmertették. A mai folytatás tárgyalást délelőtt fél tíz órakor nyitotta meg Nagy Kálmán dr. törvényszéki bíró, tárgyalási elnök. A tárgyaláson, amely csak a késő esti órákban ért véget, az ellenbizonyítás tanui vonultak föl, akik valamennyien egyértelműleg azt vallották, hogy a Szalkay- és a Szunyogh-párt között fölmerült összeütközéseket, mely valósággal korrumpálta az egész kerületet, minden esetben a Szalkay-párt emberei kezdeményezték. A bizonyítási eljárás befejeztével a perbeszédre került a sor, amelyeknek elhangzása után az esküdtek félrevonultak, s a fölött kérdésekre minden esetben igennel feleltek. Az esküdtek vélemény mondanása után a bíróság Fuchs Jenőt két rendbeli nyomtatvány utján elkövetett becsületsértés vétsége miatt behajthatatlanság esetén husz koronánként egy napi fogházra átváltoztatható 200 korona fő- és 40 korona mellékbüntetésre, Jármí András pedig egy rendbeli nyomtatvány utján elkövetett becsületsértés vétsége miatt ugyancsak 200 korona fő- és 40 korona mellékbüntetésre ítélte. A bíróság a Jármí ítéletét fölfüggesztette. A védő semmisségi panaszt jelentett be.

szép
Matil
Matil
Matil
Matil
3 sz
Ku
Rapha
Nél (T

AI
Csak finom minőségű cikkek!

Ne fogadjon el MÁS lámpát, mint

"TUNGSRAM"

főlírású VALÓDI DRÓTLÁMPÁT.

Hazai gyártmány! Óvakodjunk utánzatoktól!

DALMA

Felvágott száraz tűzifa

minden mennyiségben

Horváth János

gőzfűrészhelyén

Hulladékfa . . . . . 100 kgr. 1-80 korona
Kötégesfa . . . . . 100 kgr. 2 - korona
Felvágott dorongfa . 100 kgr. 2-20 korona

Telefon rendelésre házhoz szállítom. Telefon 131.

Gyomorgöres, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknél a legkitűnőbb házi szer a

HOLLANDI GYOMORCSEPPEK

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható
MIHALOVITS JENŐ
gyógyszertárában, Debreczenben.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

Hajdúvármegye szállítói ::: nagyruházában

DEBRECZEN,
Kistemplombazár

megkezdődött a

NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR

Elsőrendű kifogástalan minőségű áruk kerülnek eladásra mélyen leszállított árak mellett.

Főúri hidegvacsora

Kevés pénzért pompás vacsorát állítanak össze

Kontsek Géza

ujjonnan berendezett csemegekereskedésében ::

Kossuth-utca 7. szám.

Szépség,

szépség a jó izlés követelménye.

Matild krém
Matild arckenőcs
Matild szappan
Matild powder

Méregmentes szépségkészítmények hatásuk meglepő, levesznek minden szepit, májfoltot stb. a bőrt finomná, 5 perc alatt fehérré teszik. Tessék megpróbálni, ha nem használj. Árát minden kibúvó nélkül visszaadom.

3 színben.

Kun István gyógyszerész.

Kapható minden gyógyszertárban és drogeriában
Forrázó: Tóth Béla utca Kubek gyógyszerésznél (Tiszapalota) és Jász és Jóna drogeriáiban.

Alkalmi vásár dec. 31-ig!

MOLNÁR FERENCZ
ZÁDOR LAJOS UTÓDA

NŐI DIVATTERMÉBEN

az összes raktáron levő divatcikkek, női és gyermekfelöltők :::

mérsékelt árakban.

Múlt időnyből visszamaradt divatszövetek és felöltők :::

főúri árban kaphatók.

Csak finom minőségű cikkek!
Csak finom minőségű cikkek!

Könnyítsen testsúlyán

!!!! az új, ártalmatlan soványító kurával !!!!

»»»» Új, kombinált eljárás a túlkövértség ellen! ««««

A jobb társadalmi körökhöz tartozó hölgyek (és urak is) ismerik már a titkot, miként kell az elzsirosodás ellen eljárni, anélkül, hogy ártalmas droguákat, vagy éhezőkúrát, vagy testgyakorlatokat kellene alkalmazni.

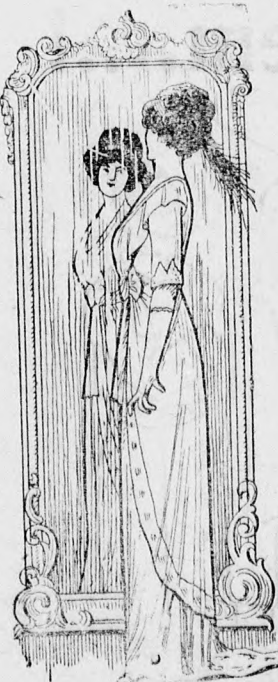
Kétségkívül Ön is hallott nemrég arról a híres olasz színésznőről, ki Berlinből Rómába visszatért. Mikor Olaszországot elhagyta, kissé kövér, jobban mondva „elhízott” volt, úgy hogy ifjúkori szerepekben nem igen tudott volna többé fellépni.

Visszatértek azonban barátai elbámultak csodálatos karcsu természetén és ostromolták, hogy magyarázza meg e változás okát. De ő kitért e kérdések elől s csak annyit mondott, hogy ez nagyon egyszerű. Természetesen híres emberek nem szeretik, ha nevüket ily kurával kapcsolatban említik.

Azért nem kell bánni, hogy ezen új módszert nem ismertette, mert mi birtokában vagyunk a titoknak.

Ezen módszer nemcsak az egész test zsirtalanítására, hanem egyes testrészeknek a zsirtól való megszabadítására alkalmas, mint ketős áll, az erős derék, kövér nyak és vállak, nagy has, zsiros kezek stb. számára.

A kurának semmiféle utóhatása nincsen. A diéta-kurának minden kellemetlensége, mint bizonyos ételektől való tartózkodás, valamint tornagyakorlatok, elmaradnak. Tényleg ezen rendszer nincs kapcsolatban semmiféle izzadással, éhezéssel, futással, masszírozással, kötszerekkel, vagy pilulákkal. Jobb társadalmi körök tagjai sohasem vetnék magukat soványító kurának alá, mely munkát kíván, ellenkezőleg, azt kívánják, hogy emellett minden ártalmatlan legyen. Sohasem használnának olyasmit, ami az egészség ártalmára lenne. A kezelésnek a legkellemesebbnek és kényelmesnek kell lennie és ilyen az új módszer is. Ezen soványító szerből kis mennyiségű próbaadag készen áll s mi azt ingyen küldjük szét.

Azt tapasztaltuk, hogy az ajánlás a legjobb reklám a világon. Ha egyik barátja a másiknak e szert ajánlja, ez a legjobb mód az oly cikk eladására, melynek valóban ily nagy előnyei vannak.

A mi kombináltsoványító kuránk férfiaknak és nőknek bármely korban alkalmas és akár titokban is lehet alkalmazni, otthon, látogatások alkalmával, vagy uton.

Mivel ezen értesítést sokkal több egyén olvassa, aki a leírás ingyenes beküldését kívánja, mint amennyi ebből rendelkezésünkre áll, ajánljuk Önnek, hogy gyorsan cselekedjék. Nem kérünk Öntől semmiféle ígéretet. Csak azt kérjük, hogy meggyőződése szerint ajánljon bennünket barátainak.

Siessen, küldje el nekünk lehetőleg még ma pontos címét, nehogy csalódjék, ha az ingyenes leírások ki-fogytak volna.

Oh, mily szerencsés lesz Ön, ha a főlöleges zsirtól örökre megszabadult! Akármilyen is kísértelt meg eddig, ezen módszert Ön még bizonyára nem ismeri, mert különben nem lenne többé soványító kurára szüksége.

Allgemeine Brunnen-Gesellschaft, Berlin, S. O. 33. Abt. B. 555.

Tíz szög 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér. ::

APRÓ HIRDETÉSEK

Vastag betűből szedve t minden szó 10 fill. Apró hirdetések előrefizetendőek. ::

Vidékről
apróhirdetéseket legcélszerűbb postautalvánnyal feladni. Az apróhirdetés szövege a postautalvány szelvényén elfér. — Zárt levélben is lehet; akkor a hirdetés ára levélbélyegben csatolandó.

Apróhirdetésre
telefonon felvilágosítással nem szolgálunk.

Jellegés leveleket
csakis kellő igazolás ellenében ad ki a kiadó hivatal.

Kiadó-
hivatalunkban a jellegés levelek délelőtt 10-12 óráig adatnak ki. 706

A Debreceni Független Ujság telefon száma:
Szerkesztőség 3-39
Kiadóhivatal 3-39 és 18
Nyomda 18

Levelezés

Jellegés levélnél a hirdetés száma is kérétek.

Házassulandók,
kik gazdagon nőstülni óhajtanak, (ha vagyontalanok is) forduljanak díjtalan felvilágosításért a kontinens első és legnagyobb nemzetközi intézetéhez. Magyar levelezés. Hymen, Berlin 18. 2724

Meghatalom nekik
levele van, Nyugdíjképes jellegére több levél van.

S.
Drága lelkem, hát már ez mindig így lesz, ha nem hiszel nekem fiam, elmehetsz, akad nekem 100 is. Erted! Szervusz. N.

Lakás

Kiadó
bolthelyiség Miklós-u. 5. szám alatt, a Vági-féle bolt azonnal kiadó bármilyen célra. Bővebb felvilágosítást ad Goldstein Karolina Miklós-u. 5, Apollo mellett. Telefon 736. 2664

Bolt,
kétajtós, a piac kellő közepén azonnal, egy tíz méter hosszú négy ajtós májusra kiadó. Csapó-u. 11, Sümeghy-nél. 2610

Adás-vétel

Kar-
utca 24 sz. ház előnyös árért eladó. Értekezhetni ngyanott. 279

Egy garbitura
cséplőgép családi okok miatt minden elfogadható áron eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2663

VEZÉK

levélbélyegeket és olyan kovertekeket, leveleket, gyászjelentés, meghívókat stb, melyek 1800-1900-ig postán jártak. HARMATHY antiquarium Debreczen, Fűvészkert-u. 14.

Díványok
készen Nagy Antalnál kapható bevonásokat jutányosan vállal Arany János-u. 38. szám. 293

Eladó
nagytelekű ház Nagyállomáshoz közel. Cim a kiadóhivatalban. 2732

Pelyva
eladó a „Hortobágy” gőzmalomban. Telefon 179. szám. 2687

Üzlet

ÁSVÁNYVIZEK
friss (és) töltesben kaphatók a D-utsch-üzletekben. 13

VALODI
édes, nemes szegedi paprikakülönlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő fűszer-, gyarmat-áru nagykereskedésében, pénzügyi palota. Telefon 79. sz. 1755

Konyha- és előszobaberendezések készen kaphatók nagy választékban Weisz Ferenc asztalosnál, József kir. herceg-utca 7. szám. Telefon 10-90. 1

Új hentesüzlet
A Csapó-utca 68. szám alatt (Retezár-féle házban) naponta friss disznóhús kapható. Ugyszintén zsirnakvaló háj és sós szalonna, délben és este frissen sült lacipecsenye. B. pártfogást kér Csonka András Debreczen, Csapó-utca 68. sz. Retezár-féle ház. 2432

Butorok
legolcsóbban kaphatók, havi részletfizetésre is. Weisz Gyula asztalos és kárpitosnál, Széchenyi-u. 19. Minden kárpitos munkát felvállal. 192

Hőgyeim!
Egyszeri próba meggyőzi, hogy seplőt, majfoltot, pattanást, vim-dit, minden bőrruhságot az országghírű ártalmatlan **Ma-tiid-arcken-cs, krém és szappan** okvetlen elmulasztja. Ha nem, árát minden kibeszélés nélkül visszaadom. Semmi rizikó, próbálja meg. Kapható minden gyógyszer-tárban és drogeriában. Főraktárak **Jósa és Jóna** és **Tóth Béla** utóda **Kubek** Tisza-palota. 2736

Állás

Tíz évi.
irodai gyakorlattal perfect könyvelő, gépirás-ban teljesen jártas irodai alkalmazást keres. Darabos-u. 48. sz. alatt. 271

Kereskedelmit
végzett fiatal ember irodába ajánlkozik. Szerény igényű. Cim Kossuth-u. 8, I. em. 3. a. 2686

Nyugdíjpénztárral
bíró vállalat keres érettségizett gyakornokot. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít „Nyugdíjas” jellegére. 2658

Kereskedelmit
végzett, irodai teendőkbén jártas leány december 15-re állást keres. Cim a kiadóhivatalban.

Ügtes
leány csemegeosztályhoz kiszolgálónak felvétetik Kontsek Gézanál. 2608

Különtéle

Míg a készlet tart
az új Béka áruházban Piac- és Hatvan-utca sarkán legújabb faconis se-lyem bluzok 10 korona. Szövet etamin és batizt bluzok 5 korona, 1 vég angol vászon finom szálú 11 korona, egy kész rumburgi lepedő varrás nélkül 240 korona, szövet maradékok 140 cm széles 3 korona. Férfi ingek és fehéreműek remek választékban. Fiu és leánykaruhák remek választékban. Csekély bevásárlásnál sok pénzt takaríthat meg a Béka áruházban. 1715

VIZVEZETEK,

csatornázás, központi fűtéseket szakszerű kivitelben jótállás mellett. Tervrajzot és költségvetést díjtalanul készítik. Há-zak évi jókarban tartásáért csekély díjazásért vállalom. Gyenes Antal, Miklós-utca 29. sz. Tele-phon 937. 34

Pénzt
kölcsönöz tisztességes embereknek 5 évi részletben való visszafizetésre (ingatlanra is) KRÖLL K. Postlag, Berlin 29. 2715

KRAMER JÓZSEFNÉ

hölgyfodrászterme ::
Debreczen, Piac-u. 58.

Egész nap nyitva.
Értesíti a n. é. hölgyközönséget, hogy Buda-pestről egy elsőrangú hölgyfodrászt szerzödtetett, aki gyönyörűen fésül és ondolál. 2670

1914. évi május hó elsejére

kiadó

Piac-utca 6. sz. alatt egy eddig porcellán- és üvegkereskedésnek használt tizenhét méter hosszú

bolt

hozzávaló pincékkel. Értekezni lehet ugyanott az emeleten.

!! MEGÉRKEZETT !!

MOSKOVITS JÓZSEF
uri szabó divattermébe a legfinomabb angol
DIVAT SZÖVETEK
városi újbérház 26. A nagy-érdemű urak pártfogó-sát kéri, tisztelettel:

MOSKOVITS JÓZSEF

LEGZÉLSZERŪBB FALRA ERŐSÍTHETŐ KLOSETTPAPIR-TARTÓ DOBOZ.

Szerkezete folytán egyszerre csak egy lap papir vehető ki, mely rögtön azután a következő lapot a nyíláson félig kihuzza, ezáltal a papirpazarlás ki van zárva. Külön betétek is.

Kapható:
THAISZ ARTHUR
PAPIRKERESKEDÉSÉBEN,
DEBRECZEN, PIAC-UTCZA 7. SZ.

1 csomag 500 lap barna betét 30 fillér.
1 500 " fehér " 36 "
1 fadóboz hozzávaló 240 "

Uraim kérem....!

kisérleljék meg borotválkozás után az arcot

Dr. Dralle MALATTINE-jával

bedörzsolni. — Meg lesznek lepödvé annak jótékony hatásától. — Azonnal pótolja az elvont bőr-zsirt. — A bőr nem feszül és nem ég, sőt kellemesen hűs, bársonyos pohává és simává lesz. — Azonfelül a bőr az időjárás befolyásával szemben is ellenállóvá válik. — Felülmúlhatlan bőr-conserváló szer orvosok, vegyészek stb. részére, kiknek gyakran kell kezeiket szublimálttal, vagy más erős oldattal mosni. 1 tubus K —70 és 120. Kapható minden gyógyszer-tárban, drogueriában, illatszert- és szappankereskedésben és jobb fodrászoknál. Georg Dralle, Hamburg-Bodenbach a. E.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piac-utca 49., a főpostával szemben.